

Szabadversek apával

Fellinger Károly két verskötetéről

Még az év elején két kötetet hozott a posta, mindkettőben versek, a felvidéki Jókán született Fellinger Károly költeményeinek válogatása mindkettő. Egyébként a szerző nevével már találkozhattak a *Várad* folyóirat olvasói is. Kézbe fogva a könyveket, belelapozás nélkül is azonnal feltűnik, egyazon kiadó munkái, mindkét kiadvány megjelenését a dunaszerdahelyi Media Nova M kiadó gondozta, s nyilván nem véletlenül közel azonos a formátum, illetve a fekete alapú keménytáblás borító stílusa, színvilága, alighanem tudatosan a szerzőre szabott. Kár, hogy nem tüntették fel, kinek a munkája az egyszerűségében hatásos borítóterv, a tipográfia – az szinte bizonyos, hogy egyazon kéz munkája.

Időrendben az első a *Külön bejárat*, ez még 2015-ben jelent meg. Indításként rövid sorokba tördelt szabadverseket kapunk, akár novellában is járhatnánk, csak itt tömörítve, egy többszörösen összetett mondatba sűrítve szembesülünk egy-egy helyzettel, történettel, mint mondjuk egy péntek tizenharmadiki kocsonyafőzéskor leforrázott majd lepisilt kisujjal, olykor meg mintha a valóságról megfélemezett álmokban járkálnánk a költő idegenvezetése mellett, s a szöveg pontos, tömör, semmi felesleg, semmi túlzás.

Lét és elmúlás kérdése visszatérő elem, Istennel, reménnyel fűszerezve („kinövik a füvek az elmúlást”, „cipeli az elmúlás az öröklétet”, „a halál egy biztonságos szakadék” stb. stb.), nyomasztó hangulatú címek (*Hasi CT*, *Mellkasi CT*, *Agyi CT*), egy idő után úgy érzem, kicsit már sok is a halál, de a nyomasztó hangulatból kiutat kínál a lehetőség: „Huncut a költő, ellopja a halál kaszáját”.

Fellingernél gyakori a szövegek meghökkenítő indítása: „Fullánkja van a vers végén a pontnak”, állítja egy helyütt, de a rá jellemző módon a nyomasztó hangulatot mindig

oldja valami váratlan, groteszk, sürreálisba hajló megoldás, görbetükörtartás. Vannak rövidebb-hosszabb formai kivételek, mint például a Gaál István emlékére írt *Sodrásban*, mely tizenhárom részből áll, ezek három plusz két soros strófák, különböző állatmetaforákkal, vagy ellenpéldaként az „Igazolt hiányzó az Isten” szövegű egysoros. (Érdekes módon a

másik kötetben is felbukkan majd egy aforizma funkciójú egysoros költemény: „A vers a csönd szűrőpróbája.”)

De visszatérve a könyvet egyébként jellemző szabadversekre, azoknál a szövegeknél érzem igazán erősnek ezt a lírát, ahol a képiség határozza meg a verseket, ilyenekre jó példa a *Rondó* vagy a *Begyűjtés*. Jó hír, hogy a legtöbbet ez a fajta képiség hatja át.

S újra és újra felbukkan a vershelyzeteket jelentő hétköznapi, profán indítás, mintha a költő naplójába kapunk volna betekintést: „Délelőtt belelapoztam egyetlen magyar nyelvű napilapunkba, úgy öt-hat percre, a legtöbb írás az orosz–ukrán konfliktussal volt elfoglalva, miközben felhívott unokabátyám, hogy elhozhatná-e a felesége mesekönyveit” (*Szieszta*) – idézem az egyiket, szándékosan elhagyva a sorok tördelését. A végére a szöveg erős indulati tartalmat kap, sodróvá válik.

Valami különös bensőség is megjelenik ezekben a versekben, ami nem nélkülözi a meghökkentő szándékú groteszket sem (*Fütyülők az egészre, Elzárt repedés*), olykor már-már megrendítően vicces, mulatságosan dermesztő, mindezt csöppet sem erőltetetten (*Születés*).

Úgy hiszem, ezekben a jellemzően 10-14 soros szabad költői mondatokban találta meg igazán Fellinger Károly a maga legbiztosabban kezelt versformáját (legalábbis ebben a kötetben, de mint alább kiderül, hasonló formai megoldásokkal él a következőben is), s e formához egy azt működtetni képes, sajátos nyelvet. Igazából ez a forma folytatódik a könyv második, rövidebb – versciklusként értelmezhető – *Álmát meséli inkább* című fejezetében, amelyben Juli és János élet- és álomtörténeteivel ismerkedhet meg az olvasó.

Fellinger újabb kötete (*Köti a sötétséget*, 2017) formájában az előző folytatásának tekinthető, hiszen többnyire

az előző könyvéhez hasonló versekkel találkozunk, a versek terjedelme, valamint a rövid, jellemzően egyszavas címek is erre utalnak.

Az már az első szövegek olvastán feltűnő, s ez a könyvre szinte mindvégig jellemző, hogy ez egy apa-versregény, az apa elvesztésének a versregénye, az apára való emlékezés, az apához való viszonyulás, az apa hiányának különböző rétegei bomlanak ki. Azé az apáé, „aki elérte, hogy a sírjánál végre letegezzen”. S ez a rendkívül erős vonalakkal megrajzolt apakép bontakozik ki hol már-már szenttelenül profán indítású szabadversekben ismét, hol olyan megkapó

líraiságú, egyetlen képbe tömörített remekben, mint a *Négysoros*: „Apám olyan volt a koporsóban, / mint méhecske a művirágon, / mint méhecske a művirágon / apám sírján, apám sírján.”

Az apa-émlékek felidézése közben a gyermekkor is megjelenik, s felsejlik például a kisebbségi helyzet, a magyar iskolába való beiratkozás felvidéki problematikája, ügye-baja.

Drámaiságában talán a legerősebb hatású a kegyetlenül őszinte, erős, megrendítő *Pohár bor* című költemény. Ezek az apaemlékekbe kapaszkodó szövegek annyira áthatják a kötetet sűrű szövésű gyökerekként, hogy szinte kiáltó a kontrasztjuk, a váratlanságuk az olyan verseknek (*November 18.*), amelyekben férfi-nő kapcsolat játékos epizódja jelenik meg leheletnyi erotikával.

Mindkét Fellingner-kötetet bizalommal és őszintén ajánlom olvasóink figyelmébe, ám szinte bizonyos vagyok

benne, hogy a romániai magyar könyvesboltok polcain ugyanúgy hiába keresnék, mint általában a felvidéki magyar kiadók könyveinek legtöbbszörét. De talán online megrendelhető, esetleg összehozunk egy személyes bemutatkozást, addig is kérjék kölcsön, örömmel adom.

SZŰCS LÁSZLÓ